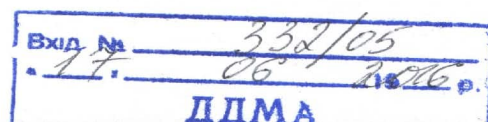

ВІДГУК

офіційного опонента доктора економічних наук, професора
Монастирського Григорія Леонардовича на дисертаційну роботу
Смерічевської Світлани Василівни «Формування освітньо-інноваційного
потенціалу логістизації національної економіки», подану до захисту на
здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю
08.00.03 – економіка та управління національним господарством

Актуальність теми дисертаційного дослідження. У ХХІ столітті національна економіка для того, щоб бути конкурентною, має стати полігоном реалізації інновацій та впровадження сучасних управлінських технологій. З квазістатичного малодинамічного утворення економічна система країни у всіх її ієрархічних вимірах повинна набути форми та змісту динамічної системи, в якій відбувається рух та перетворення комплексу економічних ресурсів, як в середині системи, так і з глобалізованим високомінливим середовищем. Реалізувати зазначене можна на основі використання логістичної парадигми, яка має врахувати нові тенденції розвитку національної економіки та забезпечити його випереджуючий, а не наздоганяльний характер. Логістична парадигма вказує на те, що не просто наявність ресурсу є цінністю для економіки, а його трансформація в просторово-часових координатах. Ця парадигма слугує основою для логістизації національної економіки, що, в свою чергу, покликана кардинально модернізувати ідеологічні засади управління її розвитком, генератором та практичним реалізатором яких є високоосвічена людина-інноватор. Вказане обумовлює необхідність трансформації системи формування освітньо-інноваційного потенціалу економічного розвитку, використання якого є запорукою успішної логістизації національної економічної системи та її складових.

Окреслені обставини зумовлюють необхідність глибокого, системного теоретико-методологічного обґрунтування модернізаційних напрямків формування освітньо-інноваційного потенціалу національної економіки, що уможливить її розвиток на принципах логістичної парадигми. З огляду на це, дисертаційна робота С.В. Смерічевської на тему «Формування освітньо-інноваційного потенціалу логістизації національної економіки» є надзвичайно актуальною та має вагоме наукове і практичне значення.

Актуальність теми дисертації підкріплюється ще й тим, що вона виконана дисертантом у межах науково-дослідних робіт: 1) Донецького державного університету управління, зокрема «Тенденції і закономірності маркетингового управління соціально-економічними системами» (№ держреєстрації 0107U004221), «Стратегічний розвиток національної економіки, регіонів та підприємств» (№ держреєстрації 0113U005211); 2) Донецької академії автомобільного транспорту, а саме «Теоретико-методологічні положення та рекомендації визначення стратегії формування транспортно-логістичних кластерів в Україні» (№ держреєстрації 0113U003594); 3) Інституту економіки промисловості НАН України — «Розробка напрямів і моделей трансформації діяльності промисловості в контексті міжнародної інтеграції» (№ держреєстрації 0106U008450).

Ступінь обґрунтованості й достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Зміст дисертаційної роботи свідчить про достатнє знання її автором досліджуваної проблеми, уміння формулювати ґрунтовні логічні висновки і пропозиції. Одержані здобувачем нові наукові результати відзначаються логічною послідовністю та належним рівнем обґрунтованості завдяки використанню комплексу наукових методів: структурно-аналітичного, монографічного, порівняльного аналізу, абстрактно-логічного, історичного, систематизації, конкретизації, аналізу і синтезу, структурної декомпозиції, узагальнення, концептуалізації, графічного, статистичного, ретроспективного аналізу, кореляційного аналізу, системно-компаративного аналізу, структурного та сценарного моделювання, аналізу ієрархій, форсайт-прогнозування. Наукові й прикладні аспекти формування освітньо-інноваційного потенціалу логістизації національної економіки достатньо повно досліджені та проаналізовані, про що свідчить структурна побудова та зміст дисертаційної роботи, перелік використаної наукової літератури (як вітчизняної, так і іноземної).

Підтвердженням достатньої достовірності та адекватності результатів дисертаційного дослідження Смерічевської С.В. є те, що інформаційна база роботи охоплює офіційні законодавчо-нормативні акти з питань державного регулювання освітньо-інноваційної сфери, звітність Державної служби статистики України, міжнародні аналітичні бази даних, аналітичні звіти органів державної виконавчої влади

та науково-дослідних установ. Зроблені автором висновки є логічно обґрунтованим підсумком виконаної роботи та повною мірою відображають основні положення дисертації. Сформульовані пропозиції є конкретними, стосуються важливих напрямів удосконалення механізму формування освітньо-інноваційного потенціалу логістизації національної економіки, відзначаються науковою новизною та свідчать про вагомий внесок автора в розвиток теорії і практики управління макроекономічними процесами.

Теоретичні та методологічні положення дисертації ілюструються фактологічним матеріалом, якому властивий прикладний характер. Апробація нових наукових результатів дисертації проводилась на багатьох міжнародних та вітчизняних науково-практичних заходах. Обґрунтовані й достовірні положення дисертаційного дослідження знайшли впровадження в діяльності центральних та місцевих органів державної влади, громадських організацій та підприємницьких структур.

Наукова новизна результатів дисертаційної роботи. До важливих наукових результатів, що характеризуються науковою новизною, у першому розділі «Теоретичні основи логістизації національної економіки» можна віднести систематизацію та критичне узагальнення теоретико-методологічних витоків логістичного управління розвитком економічних систем (с. 18-22). При обґрунтуванні власного бачення змісту поняття «логістизація національної економіки», під яким дисертант розуміє концепцію формування потокових процесів на основі логістичного підходу, що передбачає цілеспрямований процес розповсюдження логістичних принципів, методів та інструментарію з метою раціоналізації та оптимізації цих процесів в усіх сферах і видах діяльності та потребує прискореного розвитку й подальшого практичного впровадження концепції логістичного менеджменту, автор спирається на положення і теоретичні висновки, що містяться у наукових працях українських і зарубіжних економістів, та висловлює обґрунтовану власну позицію (с. 40-41). Вартим уваги є також визначення факторів впливу на визначення стратегічних орієнтирів розбудови національної економіки України на засадах логістизації (с. 67). Запропоновані в першому розділі логічні конструкції та методичні підходи успішно апробовані в конструктивній частині роботи.

Другий розділ «Методологічний базис формування освітньо-інноваційного потенціалу логістизації економіки країни» містить результати, що передбачають критичний аналіз підходів до структуризації методологічних засад логістизації національної економіки на основі пріоритетного розвитку освітньо-інноваційної сфери. Автором здійснено визначення ключових імперативів концепції державного логістичного менеджеризму (с. 105). Важливим елементом наукової новизни, представленої у цьому розділі, є авторський підхід щодо концепції формування освітньо-інноваційного потенціалу логістизації національної економіки, який полягає у ієрархічно організованій системі теоретико-методологічних концептів, методів, інструментів та організаційних засад, побудованих на методологічних імперативах наскрізної логістизації економіки країни, запровадження концепцій освітньої логістики і державного логістичного менеджеризму у межах визначених сценаріїв, реалізація якої спрямована на перехід національної економіки в режим функціонування інноваційної логістичної системи (с. 91-133).

Зміст третього розділу роботи цілком відповідає його назві — «Діагностика процесів формування і розвитку освітньо-інноваційного потенціалу логістизації національної економіки». Так, автором проведено системний аналіз економічних передумов логістизації національної економіки, стану та національних особливостей сегментування й розвитку ринку логістичних послуг в Україні (с. 152-211). Серед елементів практичної цінності варто відзначити прикладне застосування розробленого автором методичного підходу до кількісної оцінки параметрів окремих складових і освітньо-інноваційного потенціалу логістизації економіки країни в цілому на основі створення системи індикативних оцінних показників, застосування графічного методу і обчислення результуючого синтетичного показника. Проведене дослідження ґрунтується на комплексній статистичній базі, що підвищує вірогідність висновків та репрезентативність узагальнень стану освітньо-інноваційного потенціалу економіки України. Цікавими та науково обґрунтованими є пропозиції здобувача щодо удосконалення системи інформаційно-аналітичного забезпечення процесу формування освітньо-інноваційного потенціалу логістизації національної економіки на основі виокремлення транспорту і складського господарства в окремі

секції класифікації видів економічної діяльності (КВЕД), а також розвитку Державної системи статистичної інформації шляхом доповнення системою показників, що відображують види логістичної діяльності за оновленою КВЕД (с. 230).

У четвертому розділі дисертації викладено результати дослідження, які характеризуються науковою новизною, щодо концепції і методичних підходів до обґрунтування напрямів формування освітньо-інноваційного потенціалу логістизації економіки країни і визначення змісту організаційних та правових засад їх реалізації. Вартим уваги є сценарний підхід до формування освітньо-інноваційного потенціалу логістизації національної економіки (с. 238), що дозволяє дисертанту імплементувати елементи ситуаційного та антикризового управління в процес вирішення окреслених в дисертації завдань.

П'ятий розділ «Стратегія формування освітньо-інноваційного потенціалу логістизації національної економіки» поєднує нові наукові результати як методологічного, так і прикладного характеру. Йдеться про пропозиції з розроблення стратегії формування освітньо-інноваційного потенціалу логістизації національної економіки (с. 294-312), механізму реалізації такої стратегії (с. 312-333), удосконалення системи державного програмування економічного розвитку на засадах формування освітньо-інноваційного потенціалу логістизації національної економіки (с. 333-351).

Необхідно також зазначити, що дисертаційна робота загалом має новаторський характер, її новизна значною мірою визначається формулюванням теми та формуванням змісту дослідження. Робота належним чином структурована, її окремі розділи доповнюють, розвивають та розв'язують поставлені завдання, що дає у підсумку цілісну картину формування освітньо-інноваційного потенціалу логістизації національної економіки.

Науково-практична значимість результатів дослідження. Практична цінність результатів дисертаційного дослідження Смерічевської С.В. полягає в обґрунтуванні рекомендацій щодо удосконалення механізму формування освітньо-інноваційного потенціалу логістизації національної економіки на усіх її рівнях, що відповідає основним напрямкам забезпечення реалізації Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», затвердженої Указом Президента України від 12 січня 2015 року

№ 5/2015. Зазначене підтверджується документально засвідченими фактами впровадження пропозицій здобувача, зокрема результати дисертації використані: 1) Міністерством інфраструктури України при підготовці проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про забезпечення участі громадськості у моніторингу реалізації інфраструктурних проектів» (довідка від 27.01.2015 № 37/08/10-12); 2) Донецькою обласною державною адміністрацією в процесі розробки Регіональної програми розвитку малого і середнього підприємництва в Донецькій області на 2015-2016 роки (довідка від 09.12.2014 № 03-010/1011); 3) Українською логістичною асоціацією для розробки кваліфікаційних вимог та компетентнісної моделі підготовки фахівців для логістичної галузі (довідка від 19.01.2015 № 16-1251); 4) логістичною компанією ТОВ «5PL» в процесі визначення стратегії розвитку логістичного провайдера нового покоління та на курсах професійної підготовки фахівців за програмами FIATA при викладанні навчальних модулів «Логістичні системи», «Логістичні послуги» та «Логістичний контролінг і аудит» (довідка від 02.02.2015 № 1/15-129).

Повнота викладу в публікаціях наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Згідно з державними вимогами, що ставляться до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук, здобувачем опубліковано 1 одноосібну та 2 колективні монографії, 21 статтю у провідних наукових журналах і збірниках наукових праць, котрі включені до переліку фахових видань, з яких 8 індексуються в міжнародних наукометричних базах. Результати, представлені у публікаціях, повною мірою репрезентують основні положення дисертації та роблять їх доступними для ознайомлення наукової громадськості. За результатами виступів на конференціях за матеріалами дисертації надруковано 12 тез.

Вивчення дисертаційної роботи та автореферату свідчать про відповідність змісту автореферату основним її положенням. В авторефераті в повній мірі розкрито всі основні наукові результати, які отримано в процесі дослідження, ступінь новизни розробок, висновки та рекомендації.

Зауваження до змісту й оформлення дисертаційної роботи. Поряд з позитивною оцінкою роботи, щодо окремих її положень можна висловити певні зауваження та побажання, які загалом слугують підставою для дискусії:

1. Робота значно виграла б, якщо б автор більше уваги приділив особливостям формування освітньо-інноваційного потенціалу логістизації національної економіки України з огляду на ті шанси, які дає практична реалізація Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, та загрози, спричинені обмеженням транзитно-логістичного потенціалу України, внаслідок тимчасової окупації Росією Криму та окремих районів Донецької й Луганської областей.

2. Потребує певного коригування авторське визначення категорії «логістизація національної економіки» (с. 41), яке є дещо переобтяженим логістичними термінами та похідними від них (логістичне управління економічним розвитком країни, національна логістична система, глобальна логістична система, логістичне стратегічне мислення, інноваційні логістичні технології). До того ж дискусійним є спрямованість логістизації на трансформацію національної економічної системи в національну логістичну систему, оскільки поняття «економічна система» є значно ширшим від поняття «логістична система». Коректнішим у даному випадку вести мову про імплементацію в процес функціонування та розвитку національної економіки як надскладної комплексної системи принципів логістичної системи.

3. В підрозділі 1.2 окремі висновки та пропозиції носять дещо завчасний характер, передують проведеному в розділі 3 дисертації аналізу освітньо-інноваційного потенціалу та процесу логістизації національної економіки.

4. Необхідним є більш чітке логічне та методологічне обґрунтування автором твердження, що «базис логістизації національної економіки складає її освітньо-інноваційний потенціал, який має досліджуватися і формуватися як системне ціле, а не у розрізі його окремих складових – освітнього потенціалу та інноваційного потенціалу» (с. 70), оскільки процес логістизації не обмежується виключно формуванням освітньо-інноваційного потенціалу, який є необхідною передумовою, але не єдиним чинником переорієнтації розвитку економіки країни на логістичну

парадигму. До того ж, освітній потенціал та інноваційний потенціал в процесі синергійної взаємодії мають набагато більше проявів, що не обмежуються виключно освітньо-інноваційний потенціалом.

5. З огляду на обрану наукову спеціальність здобувачу доцільно було б більше уваги сконцентрувати на питаннях інституційного забезпечення управління формуванням освітньо-інноваційного потенціалу логістизації національної економіки, зокрема з боку Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, міністерств та інших центральних органів державної виконавчої влади, обласних державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, що б дозволило вичленувати найбільш дієві важелі регулювання цього процесу з урахуванням комплексного підходу, ієрархічності національної економіки, синергії стратегічних документів та економічної доцільності. На с. 290 автор декларує оновлення організаційних засад формування освітньо-інноваційного потенціалу логістизації національної економіки, однак не пропонує технологій його практичної реалізації.

6. В підрозділі 4.2 дисертант пропонує методичний підхід до обґрунтування напрямів формування освітньо-інноваційного потенціалу логістизації національної економіки (с. 249-264) та намагається провести його практичну апробацію (с. 264-270), однак не зрозумілим є, яку емпіричну базу автор поклав в основу проведених розрахунків та оцінок.

7. Представлення розроблених автором в 5 розділі пропозицій щодо структури та змісту стратегії формування освітньо-інноваційного потенціалу національної економіки, державної комплексної програми розвитку логістики в Україні на період до 2020 року, державної цільової програми переходу до концепції освітньої логістики у сфері вищої освіти на період до 2020 року носить дещо описово-декларативний характер та потребує посилення академічності викладу та напрацювання конкретних практичних рекомендацій реалізації окреслених заходів.

Висловлені зауваження та побажання не применшують в цілому високий науково-теоретичний та прикладний рівень дисертаційної роботи і не є підставою для зниження її позитивної оцінки.

Загальний висновок.

Дисертаційна робота Смерічевської Світлани Василівни на тему «Формування освітньо-інноваційного потенціалу логістизації національної економіки» є самостійним, завершеним, цілісним, логічним за структурою науковим дослідженням.

Поставлену в роботі мету досягнуто, завдання — розв'язані та висвітлені у заключних висновках методичного та прикладного характеру. Зміст автореферату та основних положень дисертації ідентичні. Робота відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 р. з відповідними змінами.

Тема дисертації та подані в ній результати відповідають паспорту спеціальності 08.00.03 – економіка та управління національним господарством. Нові наукові положення, висновки та рекомендації, одержані в ході дисертаційного дослідження та винесені до захисту, в сукупності вирішують важливу науково-прикладну проблему логістизації національної економіки на основі розробки наукових засад і стратегії формування її освітньо-інноваційного потенціалу на різних ієрархічних рівнях.

Вважаю, що автор дисертації «Формування освітньо-інноваційного потенціалу логістизації національної економіки» Смерічевська Світлана Василівна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

**Офіційний опонент,
професор кафедри менеджменту та
публічного управління
Тернопільського національного
економічного університету,
доктор економічних наук, професор**

15 червня 2016 року

Г.Л. Монастирський
Зав. загальним відділом *В.Терашова*

Г.Л. Монастирський

Спеціалізованій вченій раді Д 12.105.03
Донбаської державної машинобудівної академії
Міністерства освіти і науки України
(м. Краматорськ)

**ВІДГУК
ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА**

**доктора економічних наук, доцента Турченка Дмитра Кузьмича на
дисертаційну роботу Смерічевської Світлани Василівни
«Формування освітньо-інноваційного потенціалу
логістизації національної економіки»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук
за спеціальністю 08.00.03 - Економіка та управління національним
господарством**

Актуальність теми дослідження. Сучасний період світового економічного розвитку характеризується інтеграцією та глобалізацією. Процеси глобалізації, які одночасно є і результатом, і фактором науково-технічного прогресу, неоднозначно впливають на економіку різних країн: одні держави розквітають, інші, навпаки, несуть великі збитки та деградують. В умовах глобалізації на перший план для України постають питання щодо місця країни у світовому розподілі праці та позиціонування національної економіки в глобальному середовищі.

Глобалізація економіки та посилення конкуренції на світових ринках потребують модернізації системи державного управління, пошуку нових організаційних форм партнерства, скорочення витрат у всіх сферах господарської діяльності. Саме логістика, як сучасна концепція антикризового управління сприяє пошуку оптимальних рішень на різних етапах і рівнях управління. Крім того, одним з основних шляхів підвищення ефективності економіки є розробка і використання досягнень науково-технічної революції на основі знань. Знання виступають у якості головного ресурсу економіки та основним ринкового обміну. Як доводить світовий досвід, знання та науково-технічна діяльність є вирішальними факторами економічного розвитку. Так, на долю нових знань, що, зокрема, використовуються при розробці технологій,

організації виробництва в промислово розвинутих країнах приходиться до 75-80% приросту ВВП. Таким чином, можна констатувати актуальність та своєчасність дисертаційного дослідження Смерічевської С.В. за темою «Формування освітньо-інноваційного потенціалу логістизації національної економіки» оскільки вона не лише задає стратегічні орієнтири для розвитку національної економіки на основі її логістизації, але й справедливо акцентує увагу на пріоритетну необхідність формування відповідного данній стратегії освітньо-інноваційного потенціалу.

Актуальність дисертаційної роботи підтверджує її зв'язок із держбюджетними науково-дослідними темами Донецького державного університету управління: «Тенденції і закономірності маркетингового управління соціально-економічними системами» (№ держреєстрації 0107U004221, 2007–2012 рр.) та «Стратегічний розвиток національної економіки, регіонів та підприємств» (№ держреєстрації 0113U005211, 2013–2014 рр.); темою Донецької академії автомобільного транспорту за темою: «Теоретико-методологічні положення та рекомендації визначення стратегії формування транспортно-логістичних кластерів в Україні» (№ держреєстрації 0113U003594, 2013–2014 рр.); науковою темою Інституту економіки промисловості НАН України: «Розробка напрямів і моделей трансформації діяльності промисловості в контексті міжнародної інтеграції» (№ держреєстрації 0106U008450, 2013–2014 рр.).

Обґрунтованість та достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій. Наукові висновки та рекомендації, сформульовані у дисертації, є достовірними, теоретично обґрунтованими, підтверджені практикою. Про це яскраво свідчать результати комплексної діагностики процесів формування і розвитку освітньо-інноваційного потенціалу логістизації національної економіки та науково-практичні рекомендації щодо вибору на основі сценарного підходу і метода аналізу ієрархій оптимальної стратегії формування освітньо-інноваційного потенціалу логістизації економіки з урахуванням рівня його первинного стану, які апробовані на 12 науково-практичних конференціях

і семінарах, у 36 наукових публікаціях, з яких: авторська монографія, 2 колективні монографії, 21 наукові статті у наукових фахових виданнях, у тому числі 8 статей у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз; 12 публікацій за матеріалами конференцій.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, викладених у дисертаційній роботі, обумовлено тим, що вони базуються на використанні комплексного, системного, функціонального, діалектичного, історичного і логічного підходів, наукових працях провідних українських та зарубіжних вчених, матеріалах статистичної звітності Держкомстату України, Міністерства освіти і науки України, даних Світового банку та Євростату, аналітичних доповідях та матеріалах Українського інституту науково-технічної експертизи та інформації, законодавчих і нормативних актах України. Високий рівень обґрунтованості висновків дисертанта забезпечено використанням комплексу підходів та методів аналізу, а саме структурно-аналітичного, монографічного, порівняльного аналізу, абстрактно-логічного методу, історичного методу, систематизації, конкретизації, аналізу і синтезу, структурної декомпозиції, узагальнення, концептуалізації, методологічного синтезу, графічного і табличного методів, методів статистичного, ретроспективного, кореляційного, структурного та системно-компаративного аналізу.

Зміст автореферату повністю відповідає дисертаційній роботі і дозволяє загалом оцінити науково-практичну значимість досліджень Смерічевської С.В. Все це разом свідчить про обґрунтованість і достовірність отриманих автором результатів наукових досліджень і практичних рекомендацій.

Наукова новизна одержаних результатів. Головним науковим результатом дисертації є вирішення актуальної наукової проблеми логістизації національної економіки на основі розробки концептуально-методологічних засад і стратегії формування її освітньо-інноваційного потенціалу на мікро-, мезо-, макрорівнях, кількісні і якісні параметри якого відповідають стратегічним орієнтирам економічного розвитку України на засадах

логістизації і забезпечують можливість ефективної інтеграції національної економіки як логістичної системи макrorівня у глобальне логістичне середовище. Наукова новизна результатів дисертації розкривається в наступних положеннях:

Автором на основі системно-компаративного та історичного аналізу еволюції логістичних парадигм і концепцій науково обґрунтування необхідності тотальної (наскрізної) логістизації економіки, яка дисертантом розглядається як сучасна інноваційна модел розвитку економіки України та потребує концептуалізації методологічних засад (п.2.1, С.91-111) і визначення пріоритетних напрямів логістизації національної економіки (п.1.2, С.42). Виявлено та систематизовано принципові зміни в економіці, що потребують її логістизації (рис.1.2, С.45).

Визначено фактори впливу на визначення стратегічних орієнтирів розбудови національної економіки України на засадах логістизації, які в узагальненому вигляді представлені на рис. 1.3 дисертації (С.67).

На основі визначених стратегічних орієнтирів сформульовано зміст поняття і розкрито структуру потенціалу трансформації параметрів і тенденцій розвитку соціально-економічних процесів в Україні, що забезпечать відповідний ступінь логістичної організації вітчизняної економіки (п.1.3).

Автором вперше створено методологію формування освітньо-інноваційного потенціалу логістизації національної економіки, особливістю якої є її дуальність (п.2.2, рис.2.5., С.119).

Удосконалено методичний підхід до кількісної оцінки параметрів окремих складових освітньо-інноваційного потенціалу логістизації економіки країни на основі створення системи індикативних оцінних показників, застосування графічного методу і обчислення результуючого синтетичного показника (п.2.3, С.142-148), результати розрахунків за авторською методикою здійснено в п.3.3. (С.218-226).

В дисертації запропоновано концепцію формування освітньо-інноваційного потенціалу логістизації національної економіки, представлену у

вигляді ієрархічно організованої п'ятирівневої системи теоретико-методологічних концептів, методів, інструментів та організаційних засад, побудовану на методологічних імперативах тотальної (наскрізної) логістизації економіки країни, запровадження концепцій освітньої логістики і державного логістичного менеджеризму (п.4.1, С.233).

З наукової точки зору заслуговує уваги сценарний підхід, запропонований автором до обґрунтування пріоритетних напрямів формування освітньо-інноваційного потенціалу логістизації національної економіки (п.4.2, С.249-270).

Одним з найвагоміших наукових результатів роботи Смерічевської С.В. можна вважати розроблену нею стратегію формування освітньо-інноваційного потенціалу логістизації національної економіки, який, за своїми кількісними параметрами та якісними характеристиками, відповідає вимогам реалізації стратегічних орієнтирів розвитку економіки на засадах логістизації (п.5.1, С.294-312).

Ціним з точки зору реальної можливості виконання визначеної стратегії формування освітньо-інноваційного потенціалу слід вважати запропонований автором організаційно-економічний механізм реалізації стратегії формування освітньо-інноваційного потенціалу логістизації національної економіки (п.5.2, С.315)

Певний внесок зробив автор в удосконалення понятійно-категоріального апарату. Зокрема, автором удосконалено дефініцію «логістизація національної економіки» (С.41) та вперше запропоновано терміни «освітньо-інноваційний потенціал логістизації національної економіки» (С.80-81), «логістичний державний менеджеризм» (С.108) та обґрунтовано значення їх сутності.

Таким чином, дисертаційна робота Смерічевської С.В. має новаторський характер та спрямована на вирішення важливіших науково-методологічних та практичних питань щодо формування концептуальних і методологічних основ формування освітньо-інноваційного потенціалу країни як передумови логістизації національної економіки.

Ідентичність змісту автореферату і основних положень дисертації.

Зміст автореферату відповідає основним положенням, висновкам і рекомендаціям дисертаційного дослідження. Новизна, яка відображена у дисертації, повністю відповідає роботі.

Підтвердження публікації основних результатів у наукових виданнях.

Основні положення та результати дослідження опубліковано у 36 наукових публікаціях, з яких: одна одноосібна монографія, дві колективні монографії, 21 публікація у наукових фахових виданнях (в т.ч. вісім – у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз), 12 публікацій – у матеріалах конференцій. Всі наукові результати, що викладені в дисертації і виносяться на захист, отримані автором особисто. Із наукових праць, опублікованих у співавторстві, у роботі використані лише ті ідеї та положення, які належать особисто автору. Результати дослідження доповідались на міжнародних науково-практичних та всеукраїнських наукових та науково-практичних конференціях. З огляду на це апробацію результатів дисертаційної роботи слід вважати достатньою.

Дискусійні положення, зауваження і побажання. Відзначаючи позитивні характеристики дисертаційної роботи, слід зробити окремі зауваження та визначити положення, що носять дискусійний характер.

1. Одним із напрямків логістизації національної економіки автор дисертації зазначає необхідність трансформації «її економічної системи в національну логістичну систему, інтегровану в глобальну логістичну систему» (С.41 дисертації). Доцільно було конкретизувати, чим принципово логістична система відрізняється від економічної системи, а також уточнити, яким автор бачить механізм такої трансформації.
2. В дисертаційній роботі автор у якості методологічних імперативів формування освітньо-інноваційного потенціалу пропонує розглядати пріоритетні напрямки логістизації національної економіки, одним з яких є логістичний державний менеджеризм (С.103-106). Цей термін належить дисертанту і в роботі автор науково обґрунтовує його сутнісні характеристики, значення для ефективного

управління економікою, визначає пріоритетні постулати і вимоги до його практичного впровадження, але в авторефераті на цей науковий здобуток дисертанта недостатньо робиться акцент.

3. На рис.2.8 (с.132) автором визначені методи прийняття рішень щодо формування освітньо-інноваційного потенціалу логістизації економіки, але, на жаль, в подальших розділах роботи вони описуються та використовуються лише частково. Результати авторського дослідження, що побудовані на використанні методу аналізу ієрархій, сценарного та структурне моделювання, беззаперечно, заслуговують на схвалення. Але в роботі не конкретизовано, зокрема, сутність і особливості використання, зазначеного на рис.2.8, методу мультиагентних систем для формування освітньо-інноваційного потенціалу.
4. Що стосується запропонованої автором методики кількісного оцінювання стану результативної складової освітньо-інноваційного потенціалу логістизації національної економіки (С. 142-146), вважаємо, що перелік показників результативності діяльності вищих навчальних закладів слід було розширити за рахунок показників, які б характеризували рівень логістизації освітнього сектору, наприклад дозволяли оцінити антрепренерську та інтрапренерську активність вищих навчальних закладів, про необхідність якої автор говорить в розділі 4 своєї роботи.
5. Аналізуючи передумови необхідності логістизації національної економіки (п.3.1 дисертації) доцільно було б більш уваги приділити аналізу впливу логістики на макроекономічні показники України (зокрема, на ВВП).
6. Оцінку первинного стану освітньо-інноваційного потенціалу логістизації національної економіки (С.211-223), яку автор проводив на основі використання методу аналізу ієрархій і матриць порівнянь, доцільно було б доповнити моніторингом результатів різних міжнародних рейтингів (наприклад, динаміці охарактеризувати індекс інноваційності країни, індекс економіки знань і т. п.), які проводяться з певною періодичністю, та багатьма країнами світу використовуються для визначення своєї стратегії подальшого розвитку.

7. В розділі 3 роботи (с.206), характеризуючи передумови логістизації національної економіки, автор відзначає внесок Української логістичної асоціації у популяризацію спеціальності логістика та логістичних новацій у бізнесі, але нічого не говорить про інші професійні українські об'єднання та асоціації, зокрема, наприклад, про Раду професіоналів у галузі управління ланцюгами поставок, про потужні консалтингові фірми, які надають не лише консультативні, але й просвітницько-наукові послуги в сфері логістики. Цей аналіз був би, у світлі тих задач, які поставив перед собою докторант, достатньо доречними.
8. Автор на С.247 зазначає, що тотальна організація логістичних систем інноваційного типу на всіх рівнях управління національною економікою потребує запровадження системи логістичного контролінгу та логістичного аудиту національної економіки, але не пояснює в чому полягає особливість і відмінність логістичного контролю і аудиту від управлінського контролю і бухгалтерського аудиту.
9. З метою реалізації основних завдань стратегії формування освітньо-інноваційного потенціалу логістизації національної економіки автор в п.5.3 дисертації пропонує державні комплексні програми розвитку (С.26 автореферату та п.5.3 дисертації). Але деякі з них протирічать авторським твердженням, що логістизація економіки повинна сприяти переходу від регіональної та галузевої структури управління національною економікою до кластерної та ресурсної. Не зрозуміло навіщо автор розробляє, наприклад, «Програму розвитку ринку логістичних послуг області на 2016-2018 рр.

Загальна оцінка дисертаційної роботи та її відповідність встановленим вимогам. Дисертація Смерічевської Світлани Василівни на тему «Формування освітньо-інноваційного потенціалу логістизації національної економіки» є завершеним, самостійним науковим дослідженням, яке має теоретичне і практичне значення та характеризується науковою новизною.

Результати дисертації розв'язують наукову задачу з вирішення актуальної наукової проблеми логістизації національної економіки на основі розробки наукових засад і стратегії формування її освітньо-інноваційного потенціалу на мікро-, мезо-, макрорівнях, кількісні і якісні параметри якого відповідають стратегічним орієнтирам економічного розвитку України на засадах логістизації та забезпечують можливість ефективної інтеграції національної економіки як логістичної системи макрорівня у глобальну логістичну систему. Отримані дисертантом основні теоретико-методичні положення і висновки чітко сформульовані. Проведене дослідження підтверджує належний рівень наукової зрілості та професійної підготовки здобувача.

Дисертація відповідає пп. 9, 10, 12, 13 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 (зі змінами та доповненнями згідно Постанови від 19 серпня 2015 р. № 656), а дисертант Смерічевська Світлана Василівна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри управління персоналом і
маркетингу

Запорізький національний університет
Міністерства освіти і науки України

[Підпис] Д. К. Турченко

Підпис засвідчую:

вчений секретар вченої ради Запорізького національного університету
Міністерства освіти і науки України
кандидат філософських наук, доцент

[Підпис] В. П. Снежко

